

Донецький державний
університет управління

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Демократія участі та розвиток громадянського суспільства

КАФЕДРА

публічного управління та адміністрування

РОЗРОБНИК

Чечель Анна Олександрівна

д.е.н., доцент

annachechel@inbox.dsum.edu.ua

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5

кредитів ЄКТС
(150 годин)

42

годин контактна робота з викладачем
(14 годин інтерактивних занять;
28 годин групової роботи)

108

годин - самостійна робота

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

другий
магістр

МОВА ВИКЛАДАННЯ

українська

ФОРМА КОНТРОЛЮ

залік

СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ

рекомендована дисципліна для спеціалізації «Адміністративний менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент»

вибіркова для всіх здобувачів вищої освіти

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

немає

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

формування у студентів необхідних знань, навичок та ставлень, пов'язаних з ефективною (проінформованою, компетентною) демократичною взаємодією громадян у суспільстві

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Влада в умовах демократії

Тема 1. Концептуальні основи демократичного врядування.
Принципи демократії.

Тема 2. Публічна влада та публічна політика.

Модуль 2. Демократія участі.

Тема 3. Права та свободи людини

Тема 4. Механізми захисту прав людини демократичному суспільстві

Тема 5. Громадський бюджет.

Модуль 3. Конституціоналізм, ліберальна демократія та розвиток демократії в Україні

Тема 6. Конституціоналізм, ліберальна демократія та Україна

Тема 7. Система демократії в Україні та механізми її реалізації

Тема 8. Політичні партії як основний інститут демократичної політичної системи. Сучасні демократичні вибори

Модуль 4. Розвиток громадянського суспільства в умовах демократії

Тема 9. Громадянське суспільство: сутність, поняття та характеристики

Тема 10. Роль громадянського суспільства в демократичних реформах: міжнародний досвід

Тема 11. Сучасні виклики громадянського суспільства

Тема 12. Активне громадянське населення. Громадянські компетентності

Модуль 5. Соціальний проект

Тема 13-14. Презентація соціальних проектів

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- надати здобувачам освіти узагальнену систему знань про особливості демократичного урядування в Україні, ліберальну демократію, демократію участі; сформуванню розуміння про сутність та природу демократії як особливого суспільного феномену; основні відмінності у підходах до трактування терміну «демократія»; що таке пряма та представницька демократія; принципи, концепції демократії; особливості демократичних форм державного правління; ознаки демократичного політичного режиму; ознаки правової демократичної держави та проблеми становлення громадянського суспільства в Україні; роль політичних партій як основного інституту демократичної політичної системи; сутність та принципи сучасних демократичних виборів; роль особи у демократичному суспільстві; форми політичної участі громадян, важливості розвитку громадянського суспільства та громадської участі у процесах розбудови в демократичній державі;
- сформуванню вміння критичного мислення в умовах різноманіття інформаційного простору, поглядів та переконань людей задля ефективних взаємодій в умовах розвитку демократії, аналізувати основні сучасні концепції демократії; характеризувати компоненти політичної системи, визначаючи їх роль для утвердження демократії у суспільстві;
- сформуванню готовності долучатися до вирішення суспільних проблем та навчити використовувати для цього інструменти громадської участі, доступні в Україні

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАННЯ

- інтерактивні та дискусійні лекції;
- семінарські заняття з використанням інтерактивних вправ;
- кейс-метод, виконання ситуаційних вправ;
- робота в групах;
- наочні методи: ілюстрація, демонстрація, підготовка презентацій;
- рефлексія

Наскрізно у курсі вивчаються такі теми: гендерна рівність, права меншин, права осіб з інвалідністю, забезпечення громадянських прав, належне урядування, корупція, верховенство права, медіаграмотність, використання цифрових технологій тощо.

РЕГЛАМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: 100 балів.

Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи:

- Виконання завдань на практичних заняттях – ~ 15 балів.
- Виконання завдань в інтерактивних вправах – ~ 15 балів
- Складання кожного письмового модульного контролю – всього 40 балів;
- Виконання творчо-пошукового завдання (соціального проекту) – ~ 15 балів
- Презентація проекту – ~ 15 балів

Умови ліквідації заборгованостей з поточної роботи:

перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.

За рішенням викладача або кафедри нараховуються заохочувальні бали за наступні види робіт:

- за систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять;
- за виконання завдань підвищеної складності (конкретне значення визначає викладач);
- за участь у конференціях, олімпіадах, іншій науковій, методичній роботі тощо.

Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента:

Шкала оцінювання ЄКТС	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
A	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Відмінно	$90 \leq RD \leq 100$
B	Вище середнього рівня з кількома помилками	Добре	$82 \leq RD < 89$
C	Загалом правильна робота з певною кількістю помилок		$74 \leq RD < 81$
D	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	Задовільно	$64 \leq RD < 73$
E	Виконання задовольняє мінімальні критерії		$60 \leq RD < 63$
FX	Можливе повторне складання	Незадовільно	$35 \leq RD < 59$
F	Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		$RD < 34$

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література:

1. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Монографія / М. Антонович – К.: Видавничий дім "KM Academia", 2000. – С. 27
2. Anna Lührmann, Seraphine F. Maerz, Sandra Grahn, Nazifa Alizada, Lisa Gastaldi, Sebastian Hellmeier, Garry Hindle and Staffan I. Lindberg. 2020. Autocratization Surges – Resistance Grows. Democracy Report 2020. Varieties of Democracy Institute (V-Dem). Retrieved from https://www.v-dem.net/media/filer_public/f0/5d/f05d46d8-626f-4b20-8e4e-53d4b134bfcb/democracy_report_2020_low.pdf
3. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. – Київ, 2018
4. Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини", 1998. – (Відомості Верховної Ради України (ВВР)). – С. 99.
5. Конституція України., 1996. – (Відомості Верховної Ради України (ВВР)). – С. 141.
6. Коэн Д.Л., Арато Э. Гражданское общество и политическая теория. – М.: Издательство «Весь Мир», 2003. - 784 с.
7. Правові механізми взаємодії держави і громадянського суспільства в Україні: історичний досвід і виклики сучасності: наукова записка / [Горбатенко В.П. (кер. авт. кол.), Кресіна І.О., Кукуруз О.В., Тимошук В.П., Стрельцова О.В., Матвійчук Л.О.]. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013. – 82 с.
8. Степаненко В. Громадянське суспільство в Україні. «Помаранчева» стадія становлення // Віче. – 2005. – №2. – С.49-55.
9. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини – Київ: Основа, 2017. – 44 с.
10. Цвих В. Громадянське суспільство. Навчально-методичний посібник / В. Цвих, О. Горбняк, В. Кобильник. – Кам'янець-Подільський: Абетка Світ, 2009. – 111 с.
11. Б. Цимбалістий. Тавро бездержавности. Політична культура українців. – Київ, 1994. – С. 58.

12. Грекова Б. Д. Правда Русская. II. Комментарии / Б. Д. Грекова – М., 1947. – (АН СССР). – С. 640. 5. Дарендорф Ральф. После 1989: Мораль, революция и гражданское общество. Размышления о революции в Европе. М.: Ad Marginem. 1998. - 272 с.
13. Карпенко О. В. 13. Механізми формування та реалізації сервісно-орієнтованої державної політики в Україні : дис. докт. держ. упр. : 25.00.02 / Карпенко О. В. – К., 2016. – 466 с.

Англомовні видання:

1. Dalton R. Citizenship Norms and the Expansion of Political Participation / Russel J. Dalton. // Political Studies. – 2008. – №56. – С. 76–98.
2. Democracy Index 2017: Free speech under attack [Електронний ресурс] // The Economist Intelligence Unit. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://pages.eiu.com/rs/753-RIQ438/images/Democracy_Index_2017.pdf. 17
3. Diamond L. "Rethinking Civil Society: Toward Democratic 33 Consolidation / Larry Diamond. // Journal of Democracy. – 1994. – №5. – С. 4–17.
4. How Can Citizens Participate? We the People: The Citizen & the Constitution [Електронний ресурс] // The Center for Civic Education, 2nd Edition. – 1998. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.civiced.org/resources/curriculum/lesson-plans/456-how-can-citizens-participate> .
5. O'Brien E. Democracy for All: Human Rights and Street Law Legal Literacy Programs [Електронний ресурс] / Edward L. O'Brien. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nylslawreview.com/wp-content/uploads/sites/16/2014/11/OBrien.pdf>
6. Westheimer & Kahne. What Kind of Citizen, the Politics of Educating for Democracy / Westheimer & Kahne. // American Educational Research Journal. – 2004. – №41. – С. 237–269.
7. Wiener P. Dictionary of the History of Ideas: Studies of Selected Pivotal Ideas / Philip P. Wiener, 1973. – (Constitutionalism). – С. 485, 491–492.
8. Young W. Civic Virtue and Western Civilization [Електронний ресурс] / William Young // National Association of Scholars. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: https://www.nas.org/articles/civic_virtue_and_western_civilization
9. Hansen P. Hannah Arendt: Politics, History and Citizenship / Phillip Hansen., 2013.
10. IREX. Protect Yourself from the Flood of Information [Електронний ресурс] / IREX, Academy of Ukrainian Press, StopFake – Режим доступу до ресурсу: <https://www.irex.org/sites/default/files/pdf/citizen-media-literacy-project-trainer-manual.pdf>.
11. The U.S. Declaration of Independence [Електронний ресурс]. – 1776. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>.

Інтернет джерела

1. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97%D0%B2%D1%80?test=>
3. XX7MfyrCSgkyQdPIZiKEmxN8HI4Z6s80msh8le6
4. Закон України "Про громадські об'єднання" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>

5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
6. Постанова КМУ від 3 листопада 2010 р. N 996 "Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики" [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>.
7. Альтернативний звіт про реалізацію Україною положень конвенції ООН про права дитини 2002–2008 – К., 2009. – 90 с. – (Підготовлено громадськими організаціями України) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unicef.org/ukraine/report-ukr.pdf>.
8. Гиря Г.В. «Кольорові революції» їх сутність та вплив на еволюцію політичних систем на прикладі України та Грузії // <http://visnyk-ppsp.kpi.ua/article/view/32227/28896>
9. Договори і постанови прав і свобод військових між Ясновельможним Його Милості паном Пилипом Орликом, новообраним гетьманом Війська Запорізького, і між генеральними особами, полковниками і тим же Військом Запорізьким з повною згодою з обох сторін [Електронний ресурс]. – 1710. – Режим доступу до ресурсу: <http://gska2.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>.
10. Жінки в добу змін, 1989-2009: Польща, Чеська республіка, Словаччина, Східна Німеччина та Україна // <https://ua.boell.org/sites/default/files/women-in-times-of-change-www.pdf>
11. Куницька Ганна. Протестна активність як складова політичної участі <http://socialscience.com.ua/article/285>
12. Почепцов Г.Г. Віртуальні революції: використання віртуальних об'єктів при зміні влади / Г.Г. Почепцов // Політичний менеджмент. — 2004. — № 4 (7). — С.10—22. <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=29&c=443>
13. Права людини в Україні - 2008. Доповідь правозахисних організацій [Електронний ресурс] // Українська Гельсінська спілка з прав людини. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://khp.org/files/docs/1246095196.pdf>.
14. Фисун Александр. Политическая экономия «цветных» революций: неопатримониальная интерпретация // http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/staff_pol/books/fisun/fisun_prognosis.pdf